

Stosunek do uchodźców po atakach terrorystycznych w Paryżu

Przedruk i rozpowszechnianie
tej publikacji **w całości** dozwolone
wyłącznie za zgodą CBOS.
Wykorzystanie **fragmentów**
oraz danych empirycznych
wymaga podania źródła

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 9 stycznia 2015 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

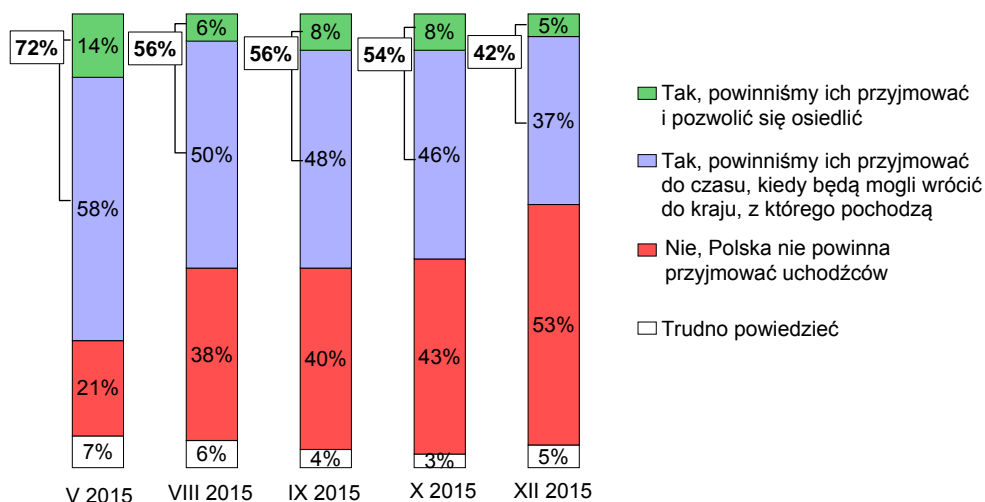
W 2015 roku stosunek Polaków do uchodźców uległ radykalnym zmianom. Głównym czynnikiem mającym wpływ na te zmiany są niewątpliwie informacje i komentarze medialne dotyczące wydarzeń z ostatnich miesięcy, związane z napływem i wędrówką przez państwa Unii Europejskiej tysięcy uchodźców i imigrantów spoza Europy. Zdecydowana większość z nich to muzułmanie, co w połączeniu z aktywnością muzułmańskich organizacji terrorystycznych sprzyja narastaniu niechęci do przybyszy. W grudniowym badaniu¹ ponownie odnotowaliśmy wzrost liczby osób niechętnych przyjmowaniu uchodźców.

UCHODźCY Z OBSZARÓW OBJĘTYCH KONFLIKTAMI ZBROJNYMI

W maju, kiedy w mediach pobrzmiwały jeszcze doniesieniach o katastrofach na Morzu Śródziemnym, w których zginęły setki uchodźców i imigrantów próbujących przedostać się do Europy, zdecydowana większość Polaków popierała udzielanie schronienia uchodźcom z krajów objętych konfliktami zbrojnymi, choć większość tylko na pewien czas. Jednak już od sierpnia, kiedy to coraz częściej podawane były informacje na temat olbrzymiej liczby przybyszy z Afryki i Bliskiego Wschodu, stopniowo zaczął rosnać odsetek respondentów przekonanych, że Polska nie powinna przyjmować uchodźców. W grudniu liczba przeciwników przyjmowania uchodźców przekroczyła liczbę osób choćby czasowo gotowych udzielić schronienia uchodźcom (53% wobec 42%). Obecnie tylko 5% badanych stoi na stanowisku, że powinniśmy przyjmować i pozwalać osiedlać się w Polsce uchodźcom z krajów, gdzie toczą się działania wojenne. Blisko dwie piąte (37%) jest skłonnych udzielić im schronienia do czasu, kiedy będą mogli wrócić do swoich krajów. Ostatni wzrost liczby przeciwników przyjmowania uchodźców jest zapewne po części skutkiem paryskich ataków terrorystycznych sprzed miesiąca, których dokonali muzułmanie inspirowani przez tzw. Państwo Islamskie.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (307) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganym komputerowo (CAPI) w dniach 3–10 grudnia 2015 roku na liczącej 989 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

RYS. 1. CZY, PANA(I) ZDANIEM, POLSKA POWINNA PRZYJMOWAĆ UCHODźCÓW Z KRAJÓW OBJĘTYCH KONFLIKTAMI ZBROJNYMI?

Sprzeciw wobec przyjmowania uchodźców jest wyrażany tym częściej, im młodszy są badani. Wśród najmłodszych respondentów tylko co czwarty (25%) akceptuje udzielanie, choćby czasowego, schronienia osobom z terenów objętych konfliktami zbrojnymi, wśród badanych 45-letnich i starszych – niemal połowa (49%). Stosunek do przyjmowania uchodźców jest związany również z wykształceniem ankietowanych. Im słabiej są oni wykształceni, tym częściej sprzeciwiają się przyjmowaniu uchodźców. Wśród osób z wykształceniem wyższym większość (55%) godzi się na ich przyjęcie, przynajmniej na pewien czas. Także w miastach powyżej 100 tysięcy mieszkańców większość skłonna jest, choć zazwyczaj warunkowo, przyjmować uchodźców z krajów ogarniętych wojnami (zob. tabele aneksowe).

KRYZYS IMIGRACYJNY W UE

Opinie dotyczące przyjęcia przez Polskę części uchodźców, którzy przybyli do innych państw Unii Europejskiej, kształtują się jednak nieco odmiennie. Tak postawione pytanie bada nie tylko stosunek do obecnie przybywających do Europy uchodźców, ale także do naszych zobowiązań w tym zakresie wobec innych państw Unii. Tym bardziej, że w okresie przeprowadzania badań (tzn. od maja br.) w mediach podawane były informacje na temat

propozycji Komisji Europejskiej dotyczących rozlokowania uchodźców między wszystkie zobowiązane do współpracy w ramach polityki migracyjnej państwa UE, a pod koniec września w większościowym głosowaniu zdecydowano o rozlokowaniu między państwa członkowskie 120 tysięcy już przybyłych do Europy uchodźców z Syrii, Iraku i Erytrei.

Niemal od początku Polacy w większości sprzeciwiali się podejmowaniu tego typu zobowiązań (tylko we wrześniu badani podzielili się równo na zwolenników i przeciwników przyjęcia części uchodźców z Bliskiego Wschodu i Afryki). W grudniu wyraźnie wzrosła liczba przeciwników. Obecnie niemal dwie trzecie Polaków (64%) sprzeciwia się przyjęciu części przybyłych do Unii uchodźców. Blisko co trzeci Polak (30%) popiera takie działania. To spadek o 13 punktów procentowych od października – przełożyło się to także na taki sam wzrost liczby przeciwników.

Tabela 1

Z powodu dużego napływu uchodźców z Bliskiego Wschodu i Afryki do niektórych państw Unii Europejskiej kraje te nie są w stanie poradzić sobie z tym problemem. Czy, Pana(i) zdaniem, Polska powinna przyjąć część uchodźców przybywających do Europy?	Wskazania respondentów według terminów badań									
	V 2015*		VIII 2015*		IX 2015		X 2015		XII 2015	
	w procentach									
Zdecydowanie tak	3	33	6	36	8	46	7	43	5	30
Raczej tak	30		30		38		36		25	
Raczej nie	32	53	29	55	19	48	21	51	30	64
Zdecydowanie nie	21		26		29		30		34	
Trudno powiedzieć	14		9		6		6		6	

* W maju i sierpniu pytaliśmy o przyjmowanie uchodźców przybywających do „państw południowej Europy”, obecnie pytamy o przyjmowanie uchodźców przybywających do „niektórych państw Unii Europejskiej”

Poglądy na ten temat wyraźnie korelują z preferencjami wyborczymi. Sympatycy PiS oraz ugrupowania Kukiz'15 w zdecydowanej większości sprzeciwiają się przyjmowaniu uchodźców przybyłych do innych państw UE (odpowiednio 74% i 85%). Natomiast zwolennicy Nowoczesnej i PO znacznie częściej niż ogół badanych popierają takie działania, chociaż w Platformie także przeważają przeciwnicy przyjmowania uchodźców z Bliskiego Wschodu i Afryki (53% przeciwników wobec 44% zwolenników), a w Nowoczesnej – zwolennicy (58% popiera takie działania, 35% się im sprzeciwia).

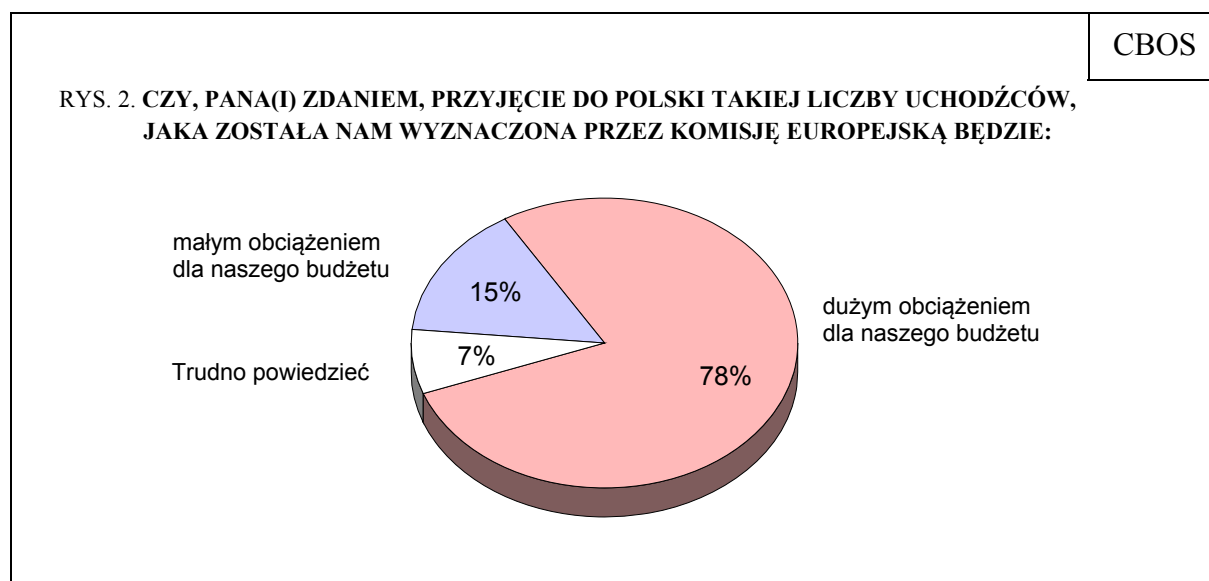
Tabela 2

Z powodu dużego napływu uchodźców z Bliskiego Wschodu i Afryki do niektórych państw Unii Europejskiej kraje te nie są w stanie poradzić sobie z tym problemem. Czy, Pana(i) zdaniem, Polska powinna przyjąć część uchodźców przybywających do Europy?	Wskazania respondentów deklarujących gotowość głosowania na:			
	PiS N=218	Nowoczesna N=134	PO N=92	Kukiz'15 N=53
	w procentach			
Tak*	20	58	44	13
Nie**	74	35	53	85
Trudno powiedzieć	6	7	3	2

* Połączone kategorie „Zdecydowanie tak” i „Raczej tak”

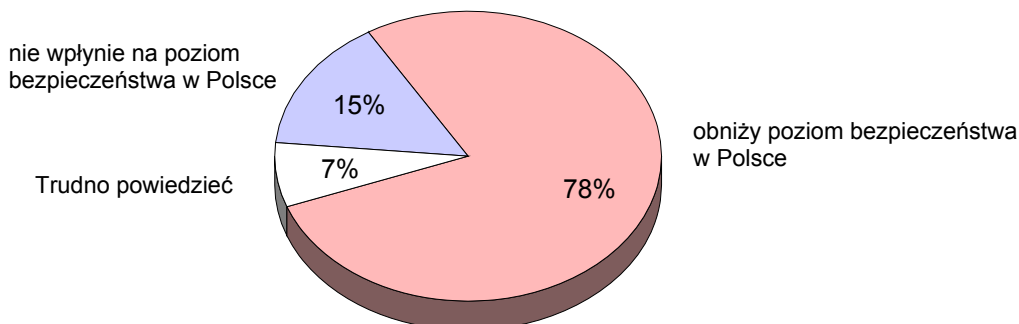
** Połączone kategorie „Zdecydowanie nie” i „Raczej nie”

Polacy obawiają się skutków przyjęcia uchodźców. Ponad trzy czwarte badanych (78%) uważa, że przyjęcie takiej liczby uchodźców, jaka została nam wyznaczona przez Komisję Europejską, będzie dużym obciążeniem dla naszego budżetu. Tylko co siódmy (15%) sądzi, że nie są to duże koszty dla naszego państwa.

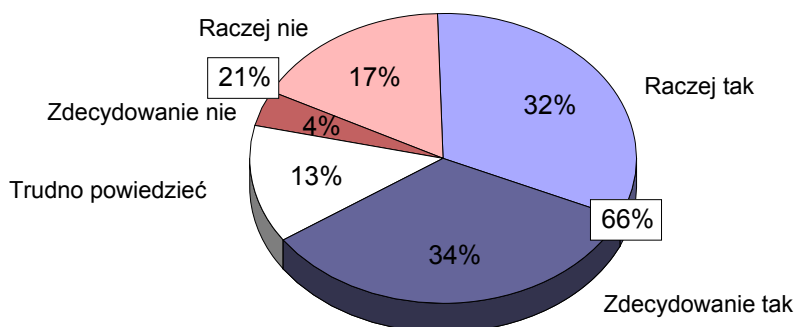
Taka sama część społeczeństwa (78%) jest przekonana, że przyjęcie uchodźców obniży poziom bezpieczeństwa w Polsce. Stosunkowo niewielu ankietowanych (15%) uważa, że nie wpłynie to na sytuację w tym zakresie.

RYS. 3. CZY, PANA(I) ZDANIEM, PRZYJĘCIE UCHODŹCÓW:

Większość Polaków (66%) przychylnie przyjąłaby starania rządu o zmianę wcześniejszych ustaleń dotyczących rozlokowania uchodźców między państwa członkowskie przyjętych przez poprzedni rząd. Tylko co piąty (21%) byłby krytyczny wobec takich działań, natomiast mniej więcej co ósmy (13%) nie ma na ten temat zdania.

RYS. 4. CZY, PANA(I) ZDANIEM, POLSKI RZĄD POWINIEN DAŹYĆ DO ZMIANY WCZEŚNIEJSZYCH USTALEŃ DOTYCZĄCYCH ROZŁOKOWANIA UCHODŹCÓW MIĘDZY PAŃSTWA CZŁONKOWSKIE PRZYJĘTYCH PRZEZ POPRZEDNI RZĄD?

Ponownie opinie na ten temat są ściśle powiązane z sympatiami politycznymi. Zdecydowana większość sympatyków PiS (85%) i ugrupowania Kukiz'15 (81%) chciałaby, żeby rząd przystąpił do renegocjacji tych ustaleń. Za takimi działaniami opowiada się także większość potencjalnych wyborców PO (52%), mimo że to rząd utworzony przez Platformę

zaakceptował te ustalenia. Wśród zwolenników Nowoczesnej przeważa pogląd, że obecny gabinet nie powinien renegecować zobowiązań wcześniejszego rządu w kwestii liczby uchodźców, których ma przyjąć nasz kraj (46%), ale także w tej grupie ponad dwie piąte (44%) popiera takie działania.

Tabela 3

Czy, Pana(i) zdaniem, polski rząd powinien dążyć do zmiany wcześniejszych ustaleń dotyczących rozlokowania uchodźców między państwa członkowskie przyjętych przez poprzedni rząd?	Wskazania respondentów deklarujących gotowość głosowania na:			
	PiS N=218	Nowoczesna N=134	PO N=92	Kukiz'15 N=53
	w procentach			
Tak*	85	44	52	81
Nie**	8	46	38	8
Trudno powiedzieć	7	10	10	11

* Połączone kategorie „Zdecydowanie tak” i „Raczej tak”

** Połączone kategorie „Zdecydowanie nie” i „Raczej nie”

UCHODźCY Z UKRAINY

Nie zmienia się natomiast stosunek do ukraińskich uchodźców z terenów objętych konfliktem. Poparcie dla przyjmowania ukraińskich uchodźców było zawsze większe niż dla tych z Bliskiego Wschodu i Afryki. Obecnie trzy piąte Polaków (60%) popiera udzielanie schronienia w Polsce uchodźcom z Ukrainy i odsetek ten właściwie się nie zmienia od września. Co trzeci Polak (33%) sprzeciwia się takim rozwiązaniom.

Poparcie dla przyjmowania uchodźców z Ukrainy rośnie wraz z wykształceniem badanych i oceną własnych warunków materialnych. Najczęściej przeciwnikami przyznawania statusu uchodźcy Ukraińcom są najmłodszy badani (49% – zob. tabela aneksowa 2).

Tabela 4

W związku z konfliktem na wschodzie Ukrainy odnotowano także wzrost liczby uchodźców z tego kraju. Czy, Pana(i) zdaniem, Polska powinna przyjąć ukraińskich uchodźców z terenów objętych konfliktem?	Wskazania respondentów według terminów badań							
	VIII 2015		IX 2015		X 2015		XII 2015	
	w procentach							
Zdecydowanie tak	11	50	13	61	15	61	14	60
Raczej tak	39		48		46		46	
Raczej nie	22	38	18	28	20	34	20	33
Zdecydowanie nie	16		10		14		13	
Trudno powiedzieć	12		11		5		7	

W grudniu odnotowaliśmy ponowny wzrost odsetka badanych sprzeciwiających się przyjmowaniu przez Polskę jakichkolwiek uchodźców. Obecnie taką postawę prezentuje większość społeczeństwa. Wydaje się, że stosunek do uchodźców ogółem coraz silniej kształtują informacje dotyczące napływających w tym roku do Europy uchodźców i imigrantów. W maju, kiedy zdecydowana większość badanych deklarowała jeszcze gotowość do udzielania schronienia uchodźcom z obszarów objętych konfliktami zbrojnymi, większość nie zgadzała się na przyjęcie części uchodźców z Bliskiego Wschodu i Afryki przybyłych do innych państwa UE. Teraz stosunek do uchodźców ogółem jeszcze silniej koreluje ze stosunkiem do uchodźców z Bliskiego Wschodu i Afryki.

Natomiast właściwie nie zmienia się stosunek do uchodźców z Ukrainy. Obecnie nawet częściej niż w sierpniu Polacy deklarują poparcie dla przyjęcia i udzielenia schronieniem osobom z terenów, na których toczą się działania wojenne.

Opracowała

Katarzyna KOWALCZUK

Tabela 1

		Czy, Pana(i) zdaniem, Polska powinna przyjmować uchodźców z krajów objętych konfliktami zbrojnymi?				Liczba osób
		Tak, powinniśmy ich przyjmować i pozwolić się osiedlić	Tak, powinniśmy ich przyjmować do czasu, kiedy będą mogli wrócić do kraju, z którego pochodzą	Nie, Polska nie powinna przyjmować uchodźców	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		5	37	53	5	986
Płeć	Mężczyźni	6	39	52	4	465
	Kobiety	4	35	55	7	521
Wiek	18–24 lata	2	23	73	2	102
	25–34	5	30	60	5	188
	35–44	5	31	56	8	178
	45–54	5	44	47	4	145
	55–64	8	41	46	4	175
	65 lat i więcej	2	47	44	7	198
Miejsce zamieszkania	Wieś	1	30	63	6	392
	Miasto do 19 999	4	32	59	5	150
	20 000 – 99 999	7	42	48	3	177
	100 000 – 499 999	9	42	43	7	170
	500 000 i więcej mieszk.	8	54	34	4	98
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	3	24	68	6	201
	Zasadnicze zawodowe	2	36	58	4	242
	Średnie	5	38	51	5	298
	Wyższe	8	47	39	6	245
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	14	43	37	6	105
	Średni personel, technicy	6	42	48	5	36
	Pracownicy adm.-biurowi	5	40	48	7	56
	Pracownicy usług	2	24	67	7	57
	Robotnicy wykwalifikowani	6	31	60	4	113
	Robotnicy niewykwalifik.	6	17	63	13	33
	Rolnicy	3	31	57	9	53
	Pracujący na własny rach.	8	54	33	5	51
	Bezrobotni	3	24	72	2	48
	Emeryci	3	45	47	5	235
	Renciści	4	39	52	6	59
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	6	41	43	10	117
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	9	37	49	5	101
	sekt. pryw. poza rolnict.	7	34	54	5	236
	prywatnym gosp. rolnym	6	34	58	2	50
	Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	2	27	65	7
Od 650 do 999 zł		3	37	60	1	136
Od 1000 do 1399 zł		2	31	60	7	154
Od 1400 zł do 1999 zł		2	44	51	3	125
2000 zł i więcej		11	48	37	4	168
Ocena własnych war. mater.	Złe	2	24	66	7	79
	Średnie	4	32	57	6	375
	Dobre	5	42	48	4	532
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	3	30	57	9	46
	Raz w tygodniu	3	37	55	6	465
	1–2 razy w miesiącu	2	36	59	2	134
	Kilka razy w roku	6	39	49	6	207
	W ogóle nie uczestniczy	13	37	46	4	126
Poglądy polityczne	Lewica	8	46	44	1	153
	Centrum	6	43	45	5	294
	Prawica	3	35	56	5	309
	Trudno powiedzieć	2	25	65	8	229

Tabela 2

		W związku z konfliktem na wschodzie Ukrainy odnotowano także wzrost liczby uchodźców z tego kraju. Czy, Pana(i) zdaniem, Polska powinna przyjąć ukraińskich uchodźców z terenów objętych konfliktem?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		60	33	7	988
Płeć	Mężczyźni	66	29	4	467
	Kobiety	54	36	10	521
Wiek	18–24 lata	46	49	5	102
	25–34	61	34	5	188
	35–44	64	30	6	178
	45–54	58	31	11	146
	55–64	65	27	7	175
	65 lat i więcej	60	32	8	199
Miejsce zamieszkania	Wieś	52	40	9	393
	Miasto do 19 999	64	27	9	150
	20 000 – 99 999	64	33	4	177
	100 000 – 499 999	67	27	5	170
	500 000 i więcej mieszk.	69	25	6	98
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	46	43	11	202
	Zasadnicze zawodowe	56	37	7	242
	Średnie	62	32	6	298
	Wyższe	74	21	5	245
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	82	14	3	105
	Średni personel, technicy	62	32	6	37
	Pracownicy adm.-biurowi	53	39	8	56
	Pracownicy usług	54	37	9	57
	Robotnicy wykwalifikowani	64	33	2	113
	Robotnicy niewykwalifik.	57	38	5	33
	Rolnicy	45	31	24	53
	Pracujący na własny rach.	75	20	6	51
	Bezrobotni	50	47	3	48
	Emeryci	63	31	7	235
	Renciści	51	35	13	61
	Uczniowie i studenci	46	48	6	59
	Gospodynie domowe i inni	51	43	6	81
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	64	28	8	118
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	71	24	5	101
	sekt. pryw. poza rolnict.	65	30	4	236
	prywatnym gosp. rolnym	53	27	20	50
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	53	43	4	132
	Od 650 do 999 zł	62	35	3	138
	Od 1000 do 1399 zł	56	34	10	154
	Od 1400 zł do 1999 zł	57	36	7	125
	2000 zł i więcej	77	19	4	168
Ocena własnych war. mater.	Złe	48	43	10	79
	Średnie	55	36	10	377
	Dobre	66	29	5	532
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	60	33	7	46
	Raz w tygodniu	61	34	6	466
	1–2 razy w miesiącu	53	38	9	134
	Kilka razy w roku	60	32	8	208
	W ogóle nie uczestniczy	67	26	7	126
Poglądy polityczne	Lewica	66	32	2	153
	Centrum	61	31	8	294
	Prawica	69	27	3	309
	Trudno powiedzieć	43	43	15	231